

[Bertel Dahlgaard.]

til fælles gavn. Samarbejdsudvalgene synes mig at være det første synlige udtryk herfor, og jo hurtigere man kan beslutte sig til at drage konsekvensen heraf, des hurtigere vil det danske samfund bæres oppe af den kraftkilde, der ligger gemt i en organisering af fællesinteressen.

Det er her, det forslag, jeg fremsætter, sætter ind. Forslaget går ud på, at man skal bygge videre på samarbejdsudvalgenes idé ved gennem en samvirken mellem samfundsorganer og erhvervsliv at fremme en udvikling henimod udbyttedelingsystemer, afpasset efter de individuelle forhold, som de foreligger indenfor det rigt nuancerede bedriftsliv. Forslaget går derfor ud på, at indførelsen af udbyttedelingsordninger skal ske på frivillig basis, og at statens indsats skal bestå i at vække og opmuntre til gennemførelsen af frivillige ordninger.

Siden forslaget sidst behandledes her i tinget, er der sket to betydningsfulde ting. For det første er forståelsen af lønssystemernes betydning for produktiviteten utvivlsomt udviklet på en måde, der medfører en større fordomsfrihed i bedømmelsen af dette problem indenfor bedriftslivet, og dernæst har udbyttedelingsstanken indenfor den angelsaksiske verden arbejdet sig frem i betydeligt omfang. Udbyttedeling under mange forskellige former har både i USA og i England haft en stærk fremgang i de senere år. Der er tale om bonussystemer med kontant udbetaling efter forud aftalte regler eller med tildeling af arbejderaktier i foretagendet eller systemer, omfattende pensionsordninger eller velfærdsforanstaltninger af den ene eller den anden art o. s. v. Ofte gennem årelange studier og overvejelser søger de forskellige foretagender derovre at nå frem til netop det system, som synes mest frugtbart under hensyn til de særlige forhold, der kendetegner netop den pågældende branche eller virksomhed.

Jeg så forleden et stort konservativt blad herhjemme fremhæve, hvilken frugtbar udvikling England i de senere år har gennemløbet med hensyn til anvendelsen af udbyttedelingsystemer, og bladet fremhævede, at henvend en fjerdedel af Englands industri nu arbejder med en eller anden form for bonusudbetaling eller udbyttedeling.

Både arbejder- og arbejdsgiverorganisationerne herhjemme har jo hidtil været meget konservative på dette område og synes stort set at have holdt sig udenfor den udvikling, der er foregået andetsteds, hvorfor de også står ret uforberedt, når det drejer sig om at iagttage denne udvikling med et åbent sind.

Det foreliggende lovforslag tager sigte på at formidle den gradvise overgang til udbyttedelingsordninger, som må prøves og udvikles herhjemme. I forslagets § 2 gives regler for den oplysnings- og rådgivningsvirksomhed, som det foreslåede udbyttedelingsnævn skal udøve, og som i så høj grad må gå ud på at nå til erkendelse af, hvilke former der passer for de forskellige brancher.

Jeg håber, at det denne gang skal lykkes at nå til et resultat af forhandlingerne her i folketinget, så der herigennem kan gives et incitament til en dybere indtrængen i spørgsmålet om lønningssystemernes indflydelse på produktiviteten, og jeg skal hermed anbefale dette lovforslag til en velvillig behandling i tinget.

Jeg skal endelig fremsætte *forslag til lov om voldgift i arbejdsstridigheder, der truer omfattende samfundsinteresser*. Forslaget er på væsentlige punkter overensstemmende med et af forslagsstillerne i samlingen 1945—46 fremsat lovforslag, men der er dog med hensyn til enkeltheder væsentlige afvigelser, der har deres årsag i erfaringer, de senere år synes at have bragt.

Lovforslaget ledsages af meget udførlige bemærkninger, der redegør for den historiske udvikling med hensyn til arbejdsstridigheders forløb og indeholder den principielle begrundelse for lovforslagets bestemmelse om nedsættelse af en fast voldgiftsret til behandling og afgørelse af arbejdskonflikter, der vil udsætte omfattende samfundsinteresser for fare. Jeg henviser til disse bemærkninger og skal her kun minde om, at i de sidste 26 år har statsmagten faktisk ikke tilladt et frit forløb af sådanne arbejdskampe, men lovgivningsmagten har truffet afgørelsen, når parterne ikke selv har evnet enten alene eller i forbindelse med forligsmanden af bringe konflikten til afslutning. Når dette sammenholdes med den stærke sårbarhed i dansk